

Колхозн тосхлтин цаарандк делгрлтин болн машинн-тракторн станцсин бүрдәмджиг оньгдарулхин тускар

1958 джилин февралин 26-д гаргын КПСС-н ЦК-н Пленумин токтаврла ирлцүлдж, Советск Социалистическ Республикн Союзин Деед Советин, 1958 джилин мартин 31-д авсн, „Колхозн тосхлтин цаарандк делгрлтин болн машинн-тракторн станцсин бүрдәмджиг оньгдарулхин тускар“ Зака күүцэд, КПСС-н Центральн Комитет болн СССР-н Министрмүдин Совет токтав:

Союзн республиксин компартьсин ЦК-д, крайкомсд, обкомсд, партин райкомсд, республиксин Министрмүдин Советс, крайсин күүцэгч комитетсд, областсын күүцэгч комитетсд болн районин күүцэгч комитетсд:

а) машинн-тракторн станцсин ясврин-техническ станцсд (РТС-л) хуврулггяр районин болн колхозмудин онц өвөрцсиг тоолдж шиндлэд, тбрмүд күүцэх;

б) колхозмудин бийсиннь дуринь суньгьд колхозмудт ямаран машинд хулддж болхиг, ямаран машинд ясврин-техническ станцсд үлэдж болхиг болн селәнә эдл-ахунд баях техниксиг бийсдән олзтаггяр эвдлж чадх-угагыннь тоолдж медж йилгьх.

в) машинн-тракторн станцсд ода баях трактормудиг, селәнә эдл-ахун машиндиг болн зер-зевсиг колхозмудт хулдхиг бүрдэх. Районин болн колхозмудин экономикаг гүүнәр шуудж шиндлэд, ямаран колхозмуд трактормуд болн нань чигн машинд эн джил хулддж авч чадхиг, бийсдән олзта-орштаггяр түүг эдлдж чадх угаг йилгьх, техник хулддж авхин тблад ямаран колхозд, ямаран ик болзг кергтә болхиг, производственн-техническ тетклггяр ода баях диг-дараг ямаран колхозд урдк кевтин цаг зуур үлэдж болхиг йилгьх.

Селәнә эдл-ахун производствд кергтә шин трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд, механизмс болн оборудованьсиг 1958 джиләс авн колхозмудт ил мөнъгнәс дурнднь хулддж болхмн, эс гидж эн кергт бгйяггяр мөнъг бгдг кехмн.

Машинн-тракторн станцсд ода баях трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зевс колхозмудин бийсиннь сән дурар, теднә сурврар, зуг техническ ясвр уга, минь авн кблдж болх бүтнәр хулдгдх збвтә.

Колхозин тракторн бригадсар урднь батлгдсн машинд тер колхозд джисәнә хулдгдх збвтә.

Машинн-тракторн станцсд колхозмудт хулдгддях трактормудиг, селәнә эдл-ахун машиндиг болн зер-зевсиг кблдж болх-угаг шиндлэд, чикәр йилгьхин тблад болн эн кергт эндү гаргьшгон тблад, союзн республиксин компартьсин ЦК-сд, партин крайкомсд, обкомсд болн партин райкомсд, республиксин Министрмүдин Советс, крайсин күүцэгч комитетсд, областсын күүцэгч комитетсд, районин күүцэгч комитетсд болн СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствд иигдж заххмн:

а) райондар комиссүд гаргьхмн, тер комиссд района күүцэгч комитетин ахлач—комиссин ахлач, областин күүцэгч комитетин, (крайин күүцэгч комитетин, автономн республиксин Министрмүдин Советин, областсар йилгьддго союзн республиксин Министрмүдин Советин) элч, областсын, крайсин эс гидж республиксин селәнә эдл-ахун болн финансовой органсин элчнр, Госбанкн эс гидж селәнә эдл-ахун Банкин элчнр, МТС-н директормуд болн хулд кеджәх колхозмудин ахлач тер комиссд орлцхмн.

Техникин техническ баядлг болн ямаран элнъкә баяхиг шуудж йилгьлгьиг тер комиссд даалгьхмн, хулдин үн гаргьлгьиг, бас тер мет техник хулддж авчәх колхоз мөнъгән бгх болзг токталгьиг комиссд даалгьхмн.

Машинин техническ баядл болн элнъкә-эвдркә чикдннь йилгьдж гаргьхин тблад эн деер заагдсн комиссин кблмшт сән медрлтә специалистнр орлцулхмн;

б) колхозмудт хулдгддях трактормудиг, селәнә эдл-ахун машиндиг болн зер-зевсиг чикдннь унлгьиг халадж шуулгь теткх, колхозд техник хулдхларн, килврәр, багь үнәр бгхмн гих хаджгяр, асрулд баянәв гих халацтә зарм кблчнрт баях буру седклиг уурулх кергтә, тер хаджгяр халац мана государствин зокалла сбрүд йовдл болх збвтә.

Урднь кблджәсн, ода колхозмудт хулдгддях трактормудин, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зевсиг үниг гаргьхларн, кблсн болзгинь, элнъкәгыннь, эвдрсинь болн техническ баядлиннь цугтннь тоолдж медад, ним диг-дараггяр йилгьдхмн:

а) промышленностин гаргьсн трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зевс (МТС-д кезә ордж ирсннь йилгьл уга) ода баях преиску-

рантн үнәр, деернь тетклжәх болн хулд-гүүлгәнә органсар дамдждж ирад гарсн гару, бас тер мет ачад авч ирсн гару болн цуглулад босхсн үниг деернь немгддж унлгдх збвтә;

б) производствас ода гарсн, тер учрар ода баях преискурантн оптов үнд эс орсн трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зевс адал тбстә кедтә машинин унлә дүннь цулдж, теднә конструкцинь болн эдлврин чинринь халадж тоолгддж, унлгдх збвтә;

в) онц заказар, цббкнәр кеддг гаргьгдсн, ода баях преискурантн үнд оргдад уга селәнә эдл-ахун машинин болн зер-зевин үниг республиксин Министрмүдин Советс, крайсин күүцэгч комитетс болн областсын күүцэгч комитетс гаргьхмн.

МТС-с колхозмудт хулдгддях трактормудин, селәнә эдл-ахун машинин болн зер-зевин үн гаргьлгьна туск инструктор долан хонгин болзгт кедж батлгә гидж СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствд болн СССР-н финансин Министрствд даалгьхмн, машинд үн гаргьлгьна диг-дара тер инструктор халадж оруулхмн, тер үн машинин техническ баядллә ирлцнъгүү болдгар, тегад хулддях техникин үн гаргьхларн государствд гару угаггяр кех кергтә.

МТС-с трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зев хулддж авхларн колхозмуд ил мөнъгяр авч збвтә, эс гидж мөнъгинь таслад, болзгар бгх збвтә.

Трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зев хулддж авхларн мөнъгинь колхозмуд күүцдннь бгч чадшго болхла, районин күүцэгч комитетсин шииврәр—2-3 джилә болзг бгхмн, областсын күүцэгч комитетсин, крайсин күүцэгч комитетсин, автономн республиксин Министрмүдин Советсин болн областсар йилгьддго союзн республиксин Министрмүдин Советсин шииврәр—5 джилин болзг бгхмн.

Хулддж авсн техникин мөнъгиг таслад бгх болзг авхларн, колхозмуд бгх мөнъгнәннь болзгинь болн хулддж авсн техникин үнинь кезә, кедү мөнъг бгхән заагьад, селәнә эдл-ахун Банкин учрежденьсд даавр цаас бгцхәх збвтә. Туугәрн тегад, болзгтннь мөнъгинь бгхләннь процентн авшго болджана. Кемрджән колхоз тер бран цагларн эс бгхлә, эс орулдж бгсн мөнъгнәсн селәнә эдл-ахун Банкас ссуд авад, түүг болзгтннь

орулдж эс бгхлә, ямаран процент бгдг болна, тер кемджәггяр эс орулдж бгсн цагтан процент бгх збвтә болджана.

Колхозмудт хулдсн трактормудин, селәнә эдл-ахун машинин болн зер-зевин орчд колхозмудас ордж ирсн мөнъгиг союзн бюджетин онц счедт орулгддж бггдх збвтә. Союзн республиксин Министрмүдин Советс болн СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствд заххмн:

а) колхозмудт эс хулдгдсн трактормудиг, селәнә эдл-ахун машиндиг болн зер-зевиг МТС-д болн РТС авч ирад, техническ белнәр хадгьлдж, тедниг саянәр олзлхиг болн хадгьлхиг теткх кергтә.

б) селәнә эдл-ахун производствин таалар республик дотр эдлврт орулдж болшго трактормудин, селәнә эдл-ахун машинин болн зер-зевин тоог (марсарнь йилгьдж) авад, йилгьд, авс-авсарнь, болв 1958 джилин октябрин нег шинәс оратулго, тер техникин тускар болн тедниг эдлврт орулгьна тускар СССР-н Госпланд селвг орулдж бгхмн.

Ясврин-техническ станцсин тускар

Трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зев колхозмудт хулддяхла залгьлдулдж, теднә производственн-техническ тетклгьнә диг-дара оньгдарулгьнә залгьлдулдж ясврин-техническ станцсд иим гол кблмш кетхә гидж даалгьхмн:

а) колхозмудт баях трактормуд, комбайнс, автомобильмуд, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зев ясх, телү мет бийсннь мастерской уга совхозин болн селәнә эдл-ахун нань чигн предприятьсин болн организацсин машинин эвдркә ясхиг;

б) машинн-тракторн паркиг чикәр олзлхдннь болн техническәр тетклгьнднь колхозмудт дбнь болхиг;

в) колхозмудар болн совхозмудар ус орулгьна, ирригационн зуран болн хаалгьин кблмш кехиг садмуд болн виноград ургьд модд тархин тблад газрин хагьлгьна кблмш кехиг, механизированн кевәр торф, дотл гаргьд авлгьна кблмш, болн нань чигн кблмш кехиг, бас тер мет боодгуд, усн токтдг нань чигн тосхлтин кблмш кехиг;

г) кблмш багь болсн учрар, бийсдннь машинд хулддж авад тус уга, колхозмудт болн совхозмудт теднә сурврар, дав зуур эдлхдннь машинд бг-

хиг. Эн машиндәр кблхдннь колхозмуд болн совхозмуд кергтә хамг кблмшчнр гаргьдж бгхмн;

д) мал бсклгьнд болн нань чигн эдл-ахун кунд кблмшиг механизировать келггяр болн электрификац келггяр кех кблмштннь колхозмудт болн совхозмудт дбнь боллгьиг;

е) селәнә эдл-ахун хот-хол зббхдннь болн нань чигн аца зббхдннь колхозмудт болн совхозмудт дбнь боллгьиг;

ж) шин техникс, запасной әнъгс, нефтепродуктс, удобреньс, ядохимикатс болн производствд кергтә нань чигн тоотиг колхозмудт болн совхозмудт хулддж, теднд материалн-техническ тетклгь бүрдәхиг;

з) селәнә эдл-ахун производствд шин техник, наукин шин күүцәтс орлцулггяр болн машинн-тракторн парк кблгьлгьндннь болн бәрлгьндннь, бас тер мет механизаторск кадрмудин медрл ббдлүлгьндннь колхозмудт дбнь боллгьиг;

и) колхозмудар, совхозмудар болн селәнә эдл-ахун нань чигн районин предприятьсар машинн-тракторн парксиг чикәр эдлджәх-угаг халах государственн техническ халавр күүцәхиг;

к) селәнә эдл-ахун ургьцин гемлә болн хортдудла ноолдх кблмш күүцәхиг.

Эн токтаврт халагдсн кблмш күүцәхин тблад ясврин-техническ станц эврәннь ханьд иим юмста болх збвтә; нур технологас иштәггяр ясврин кблмшиг сән чинртәггяр болн үнинь багьрулгьтаггяр селәнә эдл-ахун техникиг джилин туршарт ясвр кедж чадх аргьта саянәр агсгдсн мастерскойста болх, нефтебазмуд, селәнә эдл-ахун машинд хадгьлх складс, запасной әнъгс болн зүсн-зүүл материалмуд хадгьлх складста болх, автотранспортар, мелиоративн, хаалгьин, тосхлтин-монтажн болн нань чигн техникәр агсгдсн, бас тер мет селәнә эдл-ахун ургьцин гемлә болн хортдудла ноолдх тблад машиндтә болн аппаратста отрядмүд эс гидж бригадста болх. Энүнәс талдан, дав зуур эдлхин тблад колхозмудт болн совхозмудт бгчәх селәнә эдл-ахун машинд РТС бәрдж чадхмн.

Колхозмудт ясврин кблмшиг бачмар күүцәлгьндннь техническ дбнь болхин тблад РТС-д, эргад машинггяр йовад ясвр кедг мастерской баяз збвтә.

(Цаарандкнь 2-ч халхд).

Колхозн тосхлтин цаарандк делгрлтин болн машинн-тракторн станцисн бүрдәмджиг оньгдарулхин тускар

(Цаарандкнь).

Райодар ясврин-техническ станцисн тоог областсын күүцэгч комитетс болн партин комитетс болн крайкомс, областсыр йилгэгддго республиксин Министрмүдин Советс боли союзн республиксин компартысн ЦК йилгэдж, кедү кергтэгинь тоолдж гаргьад батлцхах зөвтә. Колхозмудин болн совхозмудин төләнән чигн селәнә эдл-ахун предприятиясн болн организацион кәдлмшиг РТС бооцагьар кехмн.

Ясврин-техническ станцисн уулдврмүд эдл-ахун тоогьас иштәгьар кегдхмн.

Республиксин Министрмүдин Советсд, крайсин күүцэгч комитетсд болн областсын күүцэгч комитетсд:

а) колхозмудин болн селәнә эдл-ахун нань чигн предприятиясн хол, дьрхнинь тоолад, ясврин кәдлмш РТС бәән газрт кегддгәр йилгэгдх зөвтә, кергтә болхла ода бүрдәмджиг оньгдарулгддях МТС-н ул-деер ясврин-техническ станцисн отделеньс гаргьхмн;

б) МТС-н бүрдәмджиг оньгдарулсна хбн ясврин-техническ станцисас керго болад судсн, гермүдиг болн оборудованьсиг совхозмудт дгхмн, эс гидж колхозмудт хулдхмн.

Балансд бәән унарнь хәләдж, ташр ода ямаран бәәдлд бәәхинь хәләдж шиндждж, деер заагдсн дг-эдин униг районн комисс ундлж гаргьхмн.

Трактормуд болн нань чигн машинд ода деерән хулддж авч чадг аргь уга болн тер техники олзтагьар эдлж чадшго колхозмудиг цаг-зуур МТС-р дамдулдж производственн-техническәр теткдиг улдәхмн, эс гидж минь тиим диг-дарагьар РТС-р дамдулдж теткхмн. Селәнә эдл-ахун двигателмүд, агрегатс болн трактормуд, автомобильмүд, болн селәнә эдл-ахун нарн машинд кедж гаргьад дгхиг, РТС-д сольцана кәрнь гаргьхин төлә кергтә тоогьарнь РТС-д, совхозмудт болн колхозмудт бәәх машинә ил бәәх цуг тоогьин 15 процент шахугьинь кедж гаргьдж дгггьиг олн әмтнә эдл-ахун зуран проектд хәләдж орултха гидж СССР-н Госпланд болн союзн республиксин Министрмүдин Советсд заххмн.

Трактормудт техническ хәләвр кеджәхин төләд болн селәнә эдл-ахун гийгн машиндт ясвр кеджәхин төләд мастерскоиста болн гидж колхозмудт селвг дгхмн.

Союзн республиксин Министрмүдин Советслә зөвчлгьтәгьар ясврин-техническ станцисн болн машинн-тракторн паркиг хадгьлдж харлгьар государственн техническ хәләвр кехин туск Положенә проект хойр сарин болзгт кедж СССР-н Министрмүдин Советин батлгьин орулдж дгтхә гидж СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствд даалгьхмн.

Ясврин-техническ станцис, ясвр кехин төләд машинд авл-

гьна диг-дара болн туунә условий, тер машиндг ясчкад хәрү дгггьнә условий, машинд ясвр кесндн ясврин техническ станцис колхозмуд хоорнд тооца келгьнә диг-дара, ясврин-техническ станцис техник эдлгьнә диг дара, ясврин техническ станцисн кедж күүцәх шишлнь онц кәдлмшин уншань дгч, тооцлгьна условий, бас тер мет колхозмудт болн нань чигн эдл-ахун дав зуур машинд кәдлмшгьнә условий хойр сарин болзгт кегьад СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствлә, СССР-н финансовой Министрствлә болн СССР-н Госбанкла зөвчләд батлти гидж союзн республиксин Министрмүдин Советсд даалгьхмн.

Селәнә эдл-ахун ургьцин хортдудла болн гемлә ноолдх отрядмүдин кәдлмшрин күүцкәдлсн униг болн машинн-тракторн паркин техническ хәләвр кех государственн хәләвр келгьнә кәдлмшрин күүцкәдлсн униг гаруг государственн бюджетәс дгхмн.

Ясврин-техническ станцисн кәдлмшрин штат хойр сарин болзгт кедж СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствлә болн СССР-н финансовой Министрствлә зөвчләд, батлти гидж союзн республиксин Министрмүдин Советсд даалгьхмн.

Машинн-тракторн станцисн ирлцнэгьү кәдлмшрин ямаран джалв авчасн болна, тер кемджәгьар ясврин-техническ станцисн кәдлмшрин джалв дгдг кехмн.

Шин техник әмтнд цәәлгьдж мелүлх, бүрдәмджин кәдлмш кехин эрд болн түүг селәнә эдл-ахун производствд орлулхин төлә тер техник орлулдж кәдлмш зонар шин машиндин кәдлмш икәр цәәлгьдж, делгү үзүлх гәәхүл бурдәтин гидж союзн республиксин Министрмүдин Советсд, СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствд болн совнархозмудт даалгьхмн.

Государственн шүүврт орад, бийинь экономическ болн кевкециннь эрки сән чинрән үзүләд, производствд орлулхар авгдджд одсн машиндг (колхозмудт илдкдх үзүлхин төлә) ясврин-техническ станцисд дгхмн, нур йовгч совхозмудт, областсын болн крайсин селәнә эдл-ахун дамштин станцисд, гүн шиндждлгьнә институтсд, ах сургьулин заведенсд болн техникумсд дгхмн.

Ясврин-техническ станцис производствд авсн шин трактормудан, селәнә эдл-ахун машиндин болн зер-зевән колхозмудар болн совхозмудар олн-әмтид дргьар делгү цәәлгьвр кех зөвтә. Эн кергүд күүцәхин төләд тер машиндин сән чинринь үзүлгч каталог, плакатс болн нань чигн материал ясврин-техническ станцисд бәәх зөвтә. Шин машинд

үзүлджәх эдл-ахусд колхозмудин гардачнр. инженермүд болн колхозмудин механизатормуд ясврин-техническ станцисн болн совхозмудин механизатормуд одихадж, дамшлт дасцхах зөвгә. Производствд шин орулдж авсн трактормудин болн селәнә эдл-ахун машиндин чинрин туск төрәр болн ода бәәх машиндин кев-кециг шинрүлх төрәр селәнә эдл-ахун бәәрн органсин элчнр колхозмудин, совхозмудин механизатормуд болн ясврин-техническ станцисн кәдлмшрин орлулгьтәгьар дару-дарунь конференц кеджәтин гидж трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд болн зер-зев кедж гаргьдг совнархозмудин болн предприятиясн гардачнрт заххмн. Деер заагдсн төрмүдиг конференцд тәвдж, куундвр кеснә ашд шин машиндин кев-кециг улм цааранднь шинрүлгьар ил тодрха кергүд кедж күүцәх зөвтә.

Трактормудин селәнә эдл-ахун машиндин болн зер-зевин шин кев-кец кедж белдлгьнә диг-дарана тускар, телниг шүүдж хәләлгьнә диг-дарана тускар болн телниг производствд орулгьна диг-дарана тускар СССР-н Министрмүдин Советин Государственн научн-техническ комитетлә хамдан, СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствлә болн союзн республиксин Министрмүдин Советслә хамдан кегьад,

Селәнә эдл-ахун материалн-техническәр тетклгь бүрдәлгьнә тускар

Селәнә эдл-ахун материалн-техническәр тетклгьнә төрмүд шин бәәдлд йилгьән онцта чинр зүүджәхиг тоолад, колхозмудиг, совхозмудин болн селәнә эдл-ахун, нань чигн предприятиясиг болн организациг машиндәр оборудованьсар, запасной әнъгсар болн производственн чинртә нань чигн эд-таврар тетклгь бүрдәлгьиг улм сәәнәр йерульхн гидж тоолхмн, материалн-техническ гол средств хулдлгьиг нег ормд — ясврин-техническ станцисар баглдж, нег ормас хулддг кехмн.

Колхозмуд, совхозмуд болн селәнә эдл-ахун нань чигн предприятияс болн организацис ясврин-техническ станцисас трактормуд, комбайнс, селәнә эдл-ахун машинд, автомобильс, оборудованьс, запасной әнъгс, нефтепродуктс, удобреньс, материалмуд болн селәнә эдл-ахун производствин төләд гаргьсн нань чигн эд-тавр ясврин-техническ станцисас авдг болгьхмн. Колхозмудт, совхозмудт болн селәнә эдл-ахун нань чигн предприятияс болн организацисд машинд, оборудованьс болн производственн чинртә нань чигн эд-тавр хулдлгьиг телнә бийсиннь сурврар, нег үнар, деернь ирлцнэгьү невр үнинь тәвәд, ясврин-техническ станцис хулдхмн.

Ясврин-техническ станцисар дамдулдж колхозмудт, совхозмудт болн селәнә эдл-ахун нань чигн предприятияс болн

хойр сарин болзгт СССР-н Министрмүдин Советд селвг орулдж дгтхә гидж СССР-н Госпланд заххмн.

Шин машиндин кемджәг болн түүг белдүлдж сурулдж авхуллгьиг СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствлә болн союзн республиксин Министрмүдин Советслә хамдан СССР-н Госплан меддж тәвхмн. Эн машиндин мөнъгиг союзн республиксин селәнә эдл-ахун Министрствд централизованн диг-дарагьар, капиталовложеньд зурагьар хәләгдсн эн Министрствин мөнъгнәс дгдхмн.

Машинн-тракторн паркт ясвр келгьар кәдлмш кехдн ясврин-техническ станцисд, совхозмудт болн колхозмудт дөнъ дгггьиг улм чанъгьахин төләд, союзн республиксин селәнә эдл-ахун медлд бәәх ясврин заводмуд батлгьар мероприятияс кедж күүцәтин гидж союзн республиксин Министрмүдин Советсд даалгьхмн, автомобильмүдт, автотракторн болн стационарн двигателмүдт, ясврин-техническ станцисд, совхозмудт болн колхозмудт бәәх станочн, электросиловой болн нань чигн технологическ оборудованьд капитальн ясвр кехиг, бас телдү мет ясвр келгьнә стандартн биш оборудованьс кедж белдлгьиг эн заводмудт даалгьхмн.

организацисд хулдхин төләд, материалмудин болн производственн чинртә нань чигн эд-таврин номенклатурин тускар союзн республиксин Министрмүдин Советслә зөвчләд, сара хонгин болзгт СССР-н Министрмүдин Советд селвг орулдж дгтн гидж СССР-н Госпланд, СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствд болн СССР-н Центросоюзд даалгьхмн.

1958 джиләс авн экләд, селәнә эдл-ахун техникиг ода бәәх диг-дарагьар совхозмудт хувадж дгдгин орчд, совхозмудин сурврар, эн кергин төләд совхозмудин гаргьсн мөнъгидн зөвләд ясврин-техническ станцисар дамдулдж трактормуд, селәнә эдл-ахун машинд болн нань чигн оборудованьс дурндн хулдх диг-дара токтахмн.

Колхозмудиг, совхозмудиг болн ясврин-техническ станцисиг трактормудин, автомобильмүдин болн селәнә эдл-ахун машиндин запасной әнъгсар болн подшипниксар теткь төрт онц ик чинр дгч, трактормудин, автомобильмүдин, селәнә эдл-ахун болн газр малтдг машиндин запасной әнъгс болн подшипникс элвгәр, сән чинртәгьар кедж гаргьцхахиг совнархозмудин ахлачнрт тустунь, шишлнь бийстн ик дааврта кәдлмш гидж даалгьхмн.

Трактормудт, автомобильмүдт болн селәнә эдл-ахун

машиндт запасной әнъгс кедж гаргьдг промышленн предприятияс зурагьан күүцәв гидж, кемрджән зуг деер заагдсн запасной әнъгсиг даалгьсн номенклатура кедж гаргьдг зураг предприятияс күүцәс цагт, тегәд оч телн зурагьан күүцәв гидж тоолгдхмн.

Трактормудт, автомобильмүдт болн селәнә эдл-ахун машиндт запасной әнъгс кедж гаргьдган СССР-н Госпланд болн СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствлә зөвчлгго бичә уурултха гидж совнархозмудт заххмн.

СССР-н Министрмүдин Советд иим селвгүд орулдж дгтхә гидж СССР-н Госпланд, союзн республиксин Министрмүдин Советсд болн СССР-н селәнә эдл-ахун Министрствд даалгьхмн.

а) трактормудт, автомобильмүдт болн селәнә эдл-ахун машиндт запасной әнъгс болн подшипникүд болн төгәтә трактормудт төгән рези (шинс) немдж кедж гаргьхин тускар болн түүг 1958 джил эдлврт орулдж дгхин тускар хойр долан хонгин болзгт селвг дгхиг;

б) трактормудт, автомобильмүдт болн селәнә эдл-ахун машиндт запасной әнъгс кедж гаргьхин төләд производственн ик күүч-чидл гаргьхин тускар, сара хонгин болзгт селвг орулдж дгхиг, тингхләрн, машинн-тракторн болн автомобильн паркин джил болгьна дслтиг тоолдж, олн-әмтнә эдл-ахун деер заагдсн запасной әнъгсар күүцәдн тетклгьн ик чинртә болджахиг сәнхмн.

Колхозмудиг, совхозмудиг болн селәнә эдл-ахун предприятиясиг болн организацимудиг материалн-техническәр теткх кергиг ясврин-техническ станцисд даалгьдях учрар, колхозмудт, совхозмудт болн селәнә эдл-ахун нань чигн предприятияс болн организацисд хулдхдн амрдлж, ясврин-техническ станцисиг машиндәр болн производственн чинртә эд-таврар тетклгь йерульгьна болн амрдлгьна туск төр хәләтин гидж союзн республиксин Министрмүдин Советд даалгьхмн.

СССР-н Министрмүдин Советд гурвн сарин болзгт эн төрәр селвг орулдж дгхмн.

Ясврин-техническ станцисд машинд болн производственн чинртә нань чигн эд-тавр колхозмудт, совхозмудт болн селәнә эдл-ахун нань чигн предприятияс болн организацисд хулдхиг тетклгьнә шин диг-дара токтадж авл, селәнә эдл-ахун тетклгьар кәдлгд Главсельснабин, Глававтотракторосбытин, Главнеф-тесбытин болн нань чигн теткврин организацисн базмудт болн отделенсд даалгьхмн.

(Цаарандкч 3-ч халхд).

Колхозн тосхлтин цаарандк делгрлтин болн машинн-тракторн станцин бүрдәмджиг оньгдарулхин тускар

(Цаарандкнь).

Ясврин-техническ станцин эдл-ахун болн мөнхгнә халх уулдвр гардлггиг областсын болн крайсин селәнә эдл-ахун управленьсд, автономн республикен селәнә эдл-ахун министерствсд, областсәр йилгьдго союзн республиксин селәнә эдл-ахун министерствд даалгьхмн.

Ясврин-техническ станцин, тосмудин, совхозмудин болн селәнә эдл-ахун нань чигн эдприятьсин болн органи-

Күч-көлсчирин депутатрин Советсин райодин күцәгч комитетсин селәнә эдл-ахун инспекцин тускар

Колхозн тосхлтиг цаарандк делгрлггнә болн МТС-н бурдәмджиг оньгдарулх керг-көхд бәәрн газрин партийн болн советск органсин нилчнь болн даалгьврнь нег улу бс-жәхиг тоолад, энунд советск демократин делгрлтиг цаарандк бурдәжүлхд болн селәнә эдл-ахун гардлггнд респу-бликсин болн бәәрн органсин нилчинь бәдлүлхд партин кил-мә тусджахнь үзгддәхиг тегдгәд, күч-көлсчирин депу-татин Советсин райодин кү-цәгч комитетсин структурт хуврлт кеснь зокалта болхмн, тегәд энунд селәнә эдл-ахун райодин инспекц гаргьхмн.

Селәнә эдл-ахун райодин инспекцин начальник—района күцәгч комитетин ахлачин дарук болхмн гидж йилгь-хмн. Селәнә эдл-ахун райодин инспекцин начальникд, зокал мет, селәнә эдл-ахун ах сур-гьульта болн көдлмшин дам-шилтта күн орулдгхмн.

Селәнә эдл-ахун райодин инспекцин иим көдлмш даал-гьхмн: селәнә эдл-ахун прои-зводствд нүүрлгч дамшилт бо-рн наукин күцвр тархадж лиуллгь, тәрәнә эк болн ма-оун тохм тархалгьна керг-лдрдәлгь, землеустройств бо-бдлгосударственн газриг тоо-лж диглгь, ветеринарн кө-длмш бурдәлгь, селәнә эдл-ахун ургьцин гемлә болн ларшилтан күргдг тоотла ноо-идлгьна уулдврмүд күцәлгь-сг хардж хәләлгь, бухгалтер-ск то-диг кехд болн колхоз-мудин джилә болн кварталн тооцагинь кехд колхозмудт нөкд болх.

Союзн республиксин Мини-стрмүдин Советс бәәрн газрин бидинь тоолад, селәнә эдл-ахун райодин инспекцин туск Положень батлхмн.

Ветеринарн участксин ветеринарн лечебницин медрд, бәәрн бюджетин гаруд гаргь-хмн.

Деер заагдсн участксин бо-лн пунктсин көдләчнрт урднь авчасн көдлмшин джалвинь үлдәхмн.

Райодин ветеринарн эмнл-лгь кедг герт колхозмудиг, совхозмудиг болн эврәннь ве-теринарн пунктс уга талдан эдприятьсин болн органи-зацисиг ветеринарн халхар тетклгь, бас тер мет амтнә бийсиннь гарт бәәх малиг

зацсин төләд удобреньс, ма-шид, оборудованьс болн ма-териалмуд шудтнь зөбдж авч ирхиг, бас тер мет тедрд оборудованьс, запасной аньгс болн материалмуд контейнер-әр уурмг пәртсәр болн онц вагодар авч ирхиг бргәр дел-грүлхмн.

Ацан ирсн цагт, деер ке-лгдсн зөбврт вагод болн кон-тейнермүд гаргьдж бгчәхиг-Хаалгьин залгьлдана министр-ствд даалгьхмн.

болн шовудиг эмнлгь теткхиг даалгьхмн.

Селәнә эдл-ахун райо-дин инспекцин медрд, оньг-дарулгджах МТС-н тәрәнә эк шуудж хәләлгьнә болн агрономическ лабораторийсиг бгхмн, эдниг бәәрн бюджетин гаруд гаргьхмн, бас эн мет селәнә эдл-ахун мөлд искусств-венн көг тәвлгьнә станце бо-лн инкубаторн-шовудин стан-це бгхмн.

Союзн республиксин Мини-стрмүдин Советс, СССР-н Министрмүдин Советин күч-көлснә болн джалвин туск төрмүдин Государственн ко-митетдә, СССР-н селәнә эдл-ахун Министерствдә, СССР-н финансин Министерствдә зөв-шәлтәгьяр, селәнә эдл-ахун райодин инспекцин штатинь болн эн инспекцин көдләч-нрин джалвинь МТС-н ирл-цнъгьү көдләчнрин джалвла дуньүүлдж батлгьа гидж даал-гьхмн.

Күч-көлсчирин депутатрин райодин күцәгч комитетс, селәнә эдл-ахун цаарандк дел-грлгин тускар керг-уулдвр темдлгхин төлә болн наукин күцвр болн нүүрлгч дам-шилт селәнә эдл-ахун прои-зводствд орулхин кергт прои-зводственн-техническ совет бурдәсн зокалта болхмн гидж тоолхмн.

Приозводственн-техническ советин тод орхнь: селәнә эдл-ахун райодин инспекцин начальник, колхозмудин ахла-чнр болн специалистнр, сов-хозмудин, РТС-н болн райо-дин селәнә эдл-ахун талин эдприятьсин директормуд болн специалистнр, селәнә эдл-ахун райодин инспекцин ах-спецалистнр, научн-шиндл-лгьнә учрежденьсин болн сургьулин заведеньсин научн көдләчнр болн специалистнр, селәнә эдл-ахун бмн нүүрт йовачнр болн талин көдләчнр.

Производственн-техническ советин чледнь болн ахлачнь районн күцәгч комитетәр бат-лгднә.

Колхозмуд, совхозмуд болн селәнә эдл-ахун талин пред-приятьс болн организацс сел-әнә эдл-ахун көдлмшин кү-цәврин йовудин тускар тоо-цагьай ЦСУ-н районн инспек-цд орулдж бгхмн, эннь нег-дүләд кесн тгоцаг цаглань селәнә эдл-ахун районн ик-спекцд орулдж бггь теткхн зөвтә гидж батлхмн.

Кадрмудин тускар

МТС-н бурдәмджиг оньгдарулхла машинн-тракторн стан-цин трактористнр болн ме-ханизаторск талин кадрмуд, зокал мет, көдлжәсн колхоз-мудин көдлмшт орцхас учрта гидж йилгьхмн.

Бурдәмджн оньгдарулгд-жах МТС-н селәнә эдл-ахун специалистнриг вузмуд болн техникумс төгсәсн багь наста специалистнриг батта көдл-мшт авчхатн гидж колхозмудт сүв-селвг бгхмн, эдниг инженер-мүд, агрономс, зоотехникүд болн колхозмудин талдан спе-циалистнр кедж олзлхмн, прои-зводственн бригадсин брига-дирмүдт, мал бсклгьнә ферм-син заведующд тәвхмн, тер мет гардврин талин көдлмшт чигн орулдж болхмн.

Колхозмудт иигдж сүв-сел-вг бгхмн:

механизатормудин күч-көл-снә үн-шаньгинь колхоз бо-лгьнә авгдсн цуг диг-даранла ирлцүлдж келгь гаргьхмн, те-рнь кедж гаргьсн эдл-уушин тоогьас болн күцәсн көдл-мшин чинрәс йилгьрх зөвтә, болв механизатормудин авх үн-шаньгин ки рцәнә урднь ма-шинн-тракторн станцд көдләд норман күцәгьд авчасн эр-кән уга бггдг багь гисн үн-шаньгас дор бәтх зөв уга. Эвнь учрсн зокалд механиз-атормудт удан болзгт газриг батлгд бгхмн, тигьклә меха-низатормудин урмднь бсәд, эдн газрин көрнъгин ургьц бгдгинь ясрулхин кергт, ор-ганическ удобрень олзлдж, известковань болн нань чигн уулдвр күцәгт болцхас.

Специалистнрин сара джал-винь урднь МТС-н тиим спе-циалистнрин авчасн джалвас багь биш болдгар кех кергтә; сар болгьч механизаторму-дт, колхозникүдт бгдг мет, урдаснь аванс бгдг болхмн, болв энүнә кирцән урднь МТС-с болн колхозас авчасн эркән уга багь гисн үн-шань-гас дор болх зөв уга.

МТС-н гардч көдләчнрин болн специалистнрин ик зунь 1958 джилтин хаврар колхоз-мудт көдлмшт илгәгддәхиг тоолад, эдн колхозмудин 1957 джилтин производственн көдл-мшин олз-орунь хувлгьч тө-гсдж олз цагт йовулгддях учрар, 1958 джилтин июль сарин нег шин күргл МТС-с колхоз-мудт орцхасн специалистнрин джалвинь урдк кевәрнь бгхиг үлдәхмн, эн гаруг 1958 жи-лд МТС-н көдләчнрт джалвд гаргьгдсн мөнхгнәс бгхмн.

СССР-н селәнә эдл-ахун Министерствд, СССР-н Мини-стрмүдин Советин күч-көлснә болн джалвин туск төрмүдин Государственн комитетд, СССР-н финансин Министерствд болн ВЦСПС-д, МТС-т кө-длддәх, эдл-ахугьарн сул кол-хозмудт көдлмшт орцхасн сел-әнә эдл-ахун специалистнр улсин күч-көлснә үн-шаньгин тускар сүв-селвгән темдгдд, сар хонгин болзгт СССР-н Министрмүдин Советд орулдж бггтә гидж даалгьхмн.

Одгә цагт бәәх сулдхврин үн-шаньгинь бгдг болн госу-

дарственн социальн страхова-нәр бгдг теткүлин диг-дараг, МТС-н бурдәмджиг оньгдарулхла, эднәс колхозмудт орцхасн механизатормуд болн специалистнр бас авхмн гидж үлдәхмн, дакад болхла кол-хозд көдлсн цагнь цуг күч-көлснә стажд орх зөвтә.

Союзн республиксин Мини-стрмүдин Советс, заагдсн тоо-тд гарх гаруг 1958 джилд МТС-н сметәр сулдхврт бгдгх болдж батлгдсн болн соцстра-хар гаргьгдх зөвтә мөнхг-нәс кехмн.

СССР-н селәнә эдл-ахун Министерствд, В Ц С П С -д, СССР-н Министрмүдин Советин күч-көлснә болн джалвин туск төрмүдин Государственн комитетд болн СССР-н финан-син Министерствд, гурвн сар-ин болзгт, механизаторму-диг, специалистнриг болн колхозмудин талин чледиг соц альн тетклгьнә ямаран үянзи кехиг болн сулдхврин ран-арнъгинь ямаран диг-да-ад, гша кехинь йилгьдг гаргь-яр СССР-н Министрмүдин Советд орулдж бггтә гидж даалгьхмн.

Механизатормудт болн спе-циалистнрт көдлмшән күцәх-днь бәәрн геринь болн нань чигн некринь сәәнәр тетклгь кегн, колхозникүдлә әдлднә тәрә тәрх приусадебн газр эдл бггтн, бәәх гер бәр-хдн нөкд болтн гидж кол-хозмудт сүв-селвг бгхмн.

МТС-с колхозмудур орси механизатормудин болн спе-циалистнрин төлә гермүд тос-хлгьнд 7 джилтин болзгтә, авад хойрдгч джиләсн авн хәрүлх кредит 7 миньгн арслнь күртл 1958-1960 джилмүдт колхозмудт бгчәгтә гидж се-ләнә эдл-ахун Банкд заххмн.

Техникин аәмшг угагьяр болн производственн цевр-цеерәр МТС-д үлддәх зока-лиг колхозмудт тархалхмн.

Көдлмшин аәмшг угаг болн колхозмудар производственн цевр-цеерин бәәдлин хәләд-жкарлгьиг профсоюзмудин Со-ветсин техническ инспекцд бгхмн гидж ВЦСПС-д даалгь-хмн.

Нег сарин болзгт ясврин-техническ станцисиг шишлнь көдлмшчнрин кадрар теткгә гидж республиксин Министр-мүдин Советс, крайсин күцә-гч комитетс болн областсын күцәгч комитетс даалгьхмн.

Ясврин-техническ станцисиг шишлнь көдлмшчнрәр теткл-гьн—колхозмудиг, мастерско-ийн көдлмшиг тасрхан угагь-

Колхозмудиг болн РТС-г мөнхгәр болн мөнхгнә авцар тетклгьнә тускар

МТС-н бурдәмджиг оньгдару-лгьнә болн колхозмуд тра-ктормуд болн селәнә эдл-ахун машинд хулддж авлгьнә зал-гьдүлдж колхозмудт иим се-лвг бгхмн:

а) селәнә эдл-ахун артелин Уставд эрки кергтә сольвр, иим төрмүдү эргәснь тоолдж орулхмн:

зөрхн джилмудин эргцд колхозмудин гууцәнә мөнхгнә

ар тетклгьнә төрмүдәс иштә болн РТС-д үлддәх трактор-муд болн селәнә эдл-ахун машинд аштагьяр олзлгьнәс иштә, көдлмшчнр джилин ут-туршарт кех көдлмштә болд-гар станцин директормуд ке-хмн.

МТС-н ирлцнъгьү көдләч-нин төлә батлгдсн күч-көлс хәрүлгьнә диг-дараг, цуг льготиг болн улу зөвиг, бас тедү мет ВУЗ-д болн техни-кумд сургьульд йовулгьнә таалиг РТС-н көдлмшчнрин, инженерн-техническ көдлә-чнрин болн цергячнрин төлә хадгьлхмн.

Трактористнр болн талдан механизатормуд олсн күч-көл-снә бдрмүдт бггьнә, гаран-тийн мөнхгн болн эдл-уш, МТС-н механизатормудин тө-лә батлгдсн диг-дарагьяр бо-лн кемдәжгьяр РТС-н болн колхозмудин мөнхгнәс бггд-хмн.

Колхозмудин төлә медрлтә механизаторск болн прои-зводственн талдан кадрмуд белдлгь теткхин эркд СССР-н Министрмүдин Советд бәәдг күч-көлснә көрнъгин ах уп-равленг республиксин Мини-стрмүдин Советслә, крайсин күцәгч комитетслә болн обла-стьсин күцәгч комитетслә зөв-шлдж, селәнә эдл-ахун меха-низацин училищсәр, техниче-ск, ремесленн, тосхлтин учи-лищсәр болн күч-көлснә көр-нъгсин системин школмудар колхозмудин путевксар тра-ктористнр, машинистнр, меха-никүд, электрикүд, тосхачнр болн олна профессин талдан кадрмуд белдлгь бурдәтхә гидж заххмн.

Урднь МТС-н төлә белдгд-жәсн профессор колхозмудин төлә механизаторск кадрмуд делдлгьиг 1958-1959 джилму-тт госуларственн мөнхгәр ода уулддәх таалар белдгдхмн.

Ори-нутгд селәнә эдл-ахун ВУЗ-г болн техникумсиг чи-кәр диглгьиг болн эдниг производствур бөрдүлгьиг тетклгь эртәснь медр тоолад, производствд көдлдо болн көдлн бәәдж селәнә эдл-ахун ах болн дундин сургьульта специалистнр белдлгь ясру-лгьнә туск төр СССР-н Гос-планд, СССР-н селәнә эдл-ахун Министерствд, СССР-н ах сургьулин Министерствд, республиксин Министрмүдин Советстә хамдан хәләтхә гидж даалгьхмн. Эн төрин туск селвг СССР-н Министр-мүдин Советд 1958 джилтин июль сарин 1 шинд тәвгдх зөвтә.

көрнъгиг, нефтепродуктин, ма-шинә аньгсин, ясврин болн талдан материалсин даньгин бәәдг көрнъ учрахиг болн бас тедү мет, ирх джилин ургьд механизированн көдлмш кел-гьнд гардг гару гаргьхиг тоо-лад, дигтә производственн уул-двр теткхд эрки кергтә кем-джәнднь күргдж зөвәр икдүл-хмн;

(Чилгчнь 4-ч халхд).

Колхозн тосхлтин цаарандк делгрлтин болн машинн-тракторн станцсин бүрдәмджиг оньгдарулхин тускар

(Чилгчнь)

колхозмудин олна эдл-ахун цаарандк бслтиг, школ, больниц, интернат, хаалгъ тосхлгъиг, трактормуд, комбайнс болн селәнә эдл-ахун талдан машид хуллдж авлгъиг теткхин төлә хувагддо кбрнъд мөнъгнә оругъас тавлгъиг икдүлхмн;

б) трактормуд болн селәнә эдл-ахун машид хуллдж авлгънд болн бас тедү мет, селәнә эдл-ахун техникин капиталн ясврт хувагддо кбрнъгәс кергтә мөнъг йилгъдж гаргъхин эрkd оругъин сметәр болн 1958 джилд колхозин зурагъар хәләгдсн капиталн тавцин кецинь сольхмн.

Кемрджән колхозмудин бийсинь мөнъгн татг болхла, селәнә эдл-ахун болн талдан кбдлмш кедж-күцәснә төлә болн бас тедү мет, эдллгънд авсн машидин төлә болн колхозмудиг техническ тетклгънә төлә РТС-ла тооца кехд, машидт болн оборудованьд текущий ясвр кехд, нефтепродукт, машинә анъгс болн машинн-тракторн паркин ясврин төлә материалс хуллдж авхд, бордхин төлә мал болн шову хуллдж авхд, дакад эврә гууцәнә мөнъг учрах күртлн ирх джилн ургъд производствени гару гаргъхдн колхозмудт бдгә цагт бггддхәх кредит деернь ахр болзгин ссуд бгчәтхә гидж СССР-н Госбанкд збвшлхмн.

Колхозмудт шин машид хуллдж авлгъндн мөнъгн эс күртсн саамд эн кергт эднә сурврар, колхозин экономическ бәәдлин хәләдж, 5 джил күртл болзгта кредит бгчәтхә гидж селәнә эдл-ахун Банкд закхмн.

1958 джилн июлин нег шинә авн РТС-ла болн талдан эдл-ахун организацла, СССР-н Госбанкн болн селәнә эдл-ахун Банкин учрежденьслә, дакад бюджетлә кегдд колхозмудин тооцагт государствени болн кооперативн предприятиясин болн организацсин төлә батлсн диг-дарагъар келгън эрки кергтә гидж тоолхмн.

Дигтә производствени болн гуульгәнә уулдвринь теткхин төлә ясврин-техническ станцс некврин кемджәнә кирцәгъяр

ним кергт хәләгдсн гууцәнә эврә бийсинн мөнъгтә болхмн

а) колхозмудт хуллгъна трактормуд, машид, машидин анъгс болн оборудованьс авлгънд, яслгънд кергтә сольврин узелс, агрегатс, машидин анъгс болн талдан чигн юмс болн бас тедү мет эврә производствин төлә болн колхозмудиг, совхозмудиг болн селән эдл-ахун талдан организацсиг теткхин төлә горюч болн тосна материал, удобрень, ядохимикат, талдан блг-эд болн материалс авлгънд;

б) кўцдән кегдәд уга производствд болн подсобн болн донъ болгч эдл-ахусин производствени кбрнъд.

Колхозмуд трактормуд болн селәнә эдл-ахун машид авхар сурлгъ орулсн цагтан РТС-ла збвшлдж эднә унәс 10 процент күртл кемджәтә аванс бглгъиг кергт ирлцнъгү гидж тоолхмн.

СССР-н селәнә эдл-ахун Министерствд, союзн республиксин Министрмүдин Советслә, СССР-н финансин Министерствлә, СССР-н Госпланла болн СССР-н Госбанкла збвшлдж, 1958 джилин июнин нег шин күртл РТС-н төлә товарн-материальн тоотин кбрнъгс кемджәллгънә гол зокал—бәрцинь диглдж йилгътхә гидж закхмн.

Союзн республиксин Министрмүдин Советс селәнә эдл-ахун трактормуд болн селәнә эдл-ахун машидин туст джилн хойрдгч брәлдн бәәх некврин, трактормуд болн машид авхар бгсн колхозмудин сурвринь орулдж тоолад, сәәнәр диглдж хәләгъәд, 1958 джилин июнин нег шин күртл тер некврин тускар диглгдсн тоог СССР-н Госпланд орулдж бгтхә гидж даалгъхмн.

Кбдлмшчринн культурн бәәдл-джиргъл сәәрүлхин болн производств ясдж шинрүлхин төлә предприятиин кбрнъ РТС-д бурдәдгиг батлхмн. Тер кбрнъд мөнъг гаргъдж тавлгън—кбрнъд тавгдсн цуг мөнъгнә тонь станцин кбдлчнрин джилә джалвин 7 процнтәс давдо болдгар, зурагъар темдглгдсн орун 3 процент, зура деер орсн 30 процент

кемджәтәгъяр кедж тавхмн.

РТС-н зурагъар орсн орун кбдлчнрин культурин бәәдл-джиргъл сәәрүлхин болн производств ясдж шинрүлхин төлә бәәх кбрнъд хәләдж гаргъсна хббн, хозрасчетн предприятиясин төлә хәләгдсн диг-дарагъар олзлгдәд, түрүн болдж эврә гууцәнә мөнъг бсклгънд тавгдәд, станцин зурала ирлцнъгүгъяр капиталн тавцд болн станцин талдан гаруд збрүллгъ батлхмн, наадк хувнь болхла, болв 10 процнтәс багъ бишәр союзн республиксин бюджетд тавгдхмн.

Колхозмудар модна ундс сөнъглдг машигъяр модна ундс сөнъглдж газр цеврлгъяр, эмнг газр хагъллгъяр болн талдан кбдлмш келгъяр МТС-н гаргъсн гаруг (бүклдн эс гидж зәрм хувинь) государствин гаруд орулгъна туск СССР-н правительствин шиидвриг РТС-т тархахмн.

Союзн республиксин компартьсин ЦК-д болн Министрмүдин Советс эн токтавр күцәлгънә йовудин тускар 1958 джилин июлин 15-д болн 1959 джилин январин нег шинд КПСС-н Центральн Комитетд болн СССР-н Министрмүдин Советд зәнъглтхә гидж закхмн.

* * *

КПСС-н Центральн Комитет болн СССР-н Министрмүдин Совет, колхозин тосхлтин цаарандк делгрлтәр болн социалистическ селәнә эдл-ахуг ббдлүлгъяр темдглгдсн керг-уулдвриг күцәлгън йилгъән эрки чинртә төр гидж тоолад, союзн республиксин компартьсин ЦК-г, Министрмүдин Советсиг, партии крайкомсиг, обкомсиг болн райкомсиг, автономн республиксин Министрмүдин Советсиг, крайсин куцәгч комитетсиг, областьсин куцәгч комитетсиг болн райодин куцәгч комитетсиг, колхозмудин, РТС-н, МТС-н болн совхозмудин эклц партиин организацсиг эн керг-уулдвриг диилвртәгъяр күцәлгъ болн селәнә эдл-ахун производствиг цаарандн ббдлүлгъ тетктхә гидж дууджана.